

BIDEN YÖNETİMİ VE ABD'NİN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KARNESİ

ABD, iklim değişikliğine neden olan sera gazı salınımında, 1850 yılından itibaren kümülatif olarak hesaplandığında, birinci sırada yer almaktadır. ABD, ayrıca küresel karbondioksit salınımının %20'sinden sorumludur. 2020 yılında ABD, Çin'den sonra ikinci sırayı alarak, 5,2 milyar m³'lük karbondioksit karşılığı sera gazı salınımında bulundu. ABD'de kişi başına düşen sera gazı salınımı yıllık 15 tondur. Bu en fazla sera gazı salınımında bulunan ülkeler arasında ABD'yi birinci sıraya taşımaktadır.

1970 yılından bu yana 1,7 santigrat derece ısınan ABD'de iklim değişikliğinden kaynaklanan felaketler her yıl milyarlarca ABD Doları zarara neden olmaktadır.

ABD, Donald Trump'ın Başkanlığı döneminde iklim değişikliğiyle mücadelede hem içte hem de dışta tersine adımlar atmış, dört yıl boyunca uluslararası arenada bu konuda neredeyse hiçbir mevcudiyet göstermemiştir. İklim değişikliğinin ABD ekonomisine zarar vermek için bir Çin aldatmacası olduğunu savunan Trump, 2018 yılında kendi yönetimi tarafından hazırlanan ve iklim değişikliğinin ABD ekonomisi ve Amerikan halkının sağlığı üzerinde yaratacağı ve yaratmakta olduğu yıkıcı etkilere değinen rapora "buna inanmıyorum" diyerek konuya bakış açısını net bir şekilde ortaya koymuştu. "İklim değişikliği yalanı" Trump dönemine damgasını vuran hadiselerden biri olarak hatırlanacaktır.

ABD İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KONUSUNDA YENİDEN ÖNCÜ ROL ÜSTLENMEYE ÇALIŞIYOR

Biden Yönetimi ABD'ye dört yılda verilen tahribatı ve iklim değişikliği konusunda yaşanan itibar kaybını onarmak için hızlı bir şekilde harekete geçti. Joe Biden, ABD Başkanı olarak seçildikten yaklaşık iki hafta sonra bir İdari Karar (Executive Order) yayınlayarak iklim değişikliğiyle mücadele konusunda atılacak adımları sıraladı. Kararda; iklim değişikliğinin ABD'nin

¹<https://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1449>

Bu çalışmada ifade edilen bulgular, yorumlar, sonuçlar, öneriler ve görüşler tamamen yazarına aittir. TEPAV'ın resmi görüşü değildir. © TEPAV, aksi belirtilmedikçe her hakkı saklıdır.

dış politikası ve ulusal güvenliğinin merkezinde yer alacağı vurgulanarak, ABD'nin Paris Anlaşması'na geri döndüğü, ABD Başkanı'nın bir uluslararası iklim zirvesi düzenleyeceği, ayrıca, Başkanın Ulusal İklim Danışmanı atayacağı ve kabinedeki birçok bakanın da yer alacağı bir Ulusal İklim Görev Gücü'nün kurulacağı hususlarına yer veriliyordu. Tüm bunlara ilaveten anılan kararda ABD'nin kamuya ait bölgelerde ve ana karadan ayrı olan alanlarda (offshore) petrol ve doğalgaz aranmasına ilişkin yeni ruhsatların ilgili yasalar kapsamında durdurulacağı belirtiliyordu.

İklim değişikliğiyle mücadele yönündeki kararlılığının bir göstergesi olarak ABD, Biden'ın göreve geldiği ilk gün Paris Anlaşması'na geri döndü. Başkan Biden Ulusal İklim Danışmanı olarak ABD eski Dışişleri Bakanı John Kerry'i atadı. İdari Karar doğrultusunda Biden Nisan 2021'de 40 ülkenin katılımıyla sanal ortamda düzenlenen İklim Zirvesi'ne öncülük etti. Biden ayrıca, COP26'ya katılarak Trump Yönetimi sırasında ABD'nin iklim değişikliği konusunda zedelenen itibarını düzeltmeye çalıştı. Biden 100'e yakın ülkenin "Küresel Metan Gazı Taahhüdü"ne katılımını sağlayarak, ortak çabalarla metan gazı salınımının 2020-2030 yılları arasında %30 azaltılması hedefini ortaya koydu.

Biden Yönetimi'nin iklim değişikliğiyle mücadelede ABD için belirlediği temel hedefleri; i) ABD sera gazı emisyonlarının 2030'da 2005 seviyelerinin %50-52 altına düşürülmesi, ii) 2035 yılına kadar %100 karbon kirliliği içermeyen elektriğe ulaşmak, iii) 2050 yılına kadar net sıfır emisyon ekonomisine ulaşmak ve iv) iklim ve temiz enerji alanındaki federal yatırımlardan elde edilen faydaların %40'ını dezavantajlı topluluklara sunmak olarak özetlemek mümkündür.

Biden bununla birlikte, Keystone XL boru hattının inşaatının durdurulması, ana kara dışındaki rüzgar tribünlerinin 2030'a kadar ikiye katlanması, fosil yakıtları sübvansiyonlarının azaltılması ve elektrikli araçların kullanılmasının teşvik edilmesi yönünde önemli adımlar attı.

Biden Yönetimi ayrıca, temiz enerjinin ABD enerji sektöründe en fazla iş yaratma kapasitesine sahip alan olduğunu ve 2021 yılında 3 milyon Amerikalının temiz enerji alanında ortalama ücretin %25 üstünde bir maaşla istihdam edildiğini açıkladı.

ÜÇ ÖNEMLİ YASA

Biden'in yönetime geldikten sonra imzaladığı üç yasa sayesinde önümüzdeki 10 yılda iklim değişikliğiyle mücadeleye ayrılan fonların üç katına çıkması bekleniyor. İklim değişikliğiyle mücadeleye yapılan yatırımlar, 2050 yılında bu alanda çözüm olarak ortaya çıkacak teknolojilerin günümüzde daha **başlangıç aşamasında** olduğu düşünüldüğünde daha da önemli hale geliyor. Diğer bir deyişle, Uluslararası Enerji Ajansı'na göre karbon nötrlüğünü sağlamaya yardımcı olması beklenen 400'den fazla teknoloji hâlihazırda ticarileştirilebilmiş değildir. Bu teknolojilere yapılacak yatırımlarla önümüzdeki dönemde iklim değişikliğiyle daha kararlı ve etkin bir şekilde mücadele etmek mümkün olabilecektir.

İlk yasa Biden'ın Kasım 2021'de imzaladığı, "Altyapı Yatırımı ve İstihdam Yasası". Kongre'de her iki partinin desteğini alan 1,2 trilyon ABD Doları fon ayrılmasına imkan sağlayan yasayla hem ülkenin altyapısının yenilenmesi hem de iklim değişikliğiyle mücadeleye hız verilmesi amaçlanıyor. Yasa çerçevesinde 21 milyar ABD Doları'nın çevre projelerine, 50 milyar ABD Doları'nın su depolamasına, 15 milyar ABD Doları'nın elektrikli araçlara ve 73 milyar ABD Doları'nın elektrik şebekesinin yenilebilir enerjiye uygun şekilde yenilenmesi de dahil olmak üzere elektrik enerjisi altyapısına harcanması öngörülüyor.

İkinci yasa ise, Ağustos 2022'de imzalanan "CHIPS ve Bilim Yasası". Yasa çerçevesinde enerji araştırmalarını ve bazı teknolojilerin ticarileştirilmesini desteklemek üzere iklimle bağlantılı yatırımlara 54 milyar ABD Doları ayrılmasını öngörüyor.

Son olarak, Başkan Biden'ın yine Ağustos ayında imzaladığı "Enflasyonunun Düşürülmesi Yasası". Bu yasa kapsamında elde edilmesi planlanan 738 milyar ABD Doları'ndan 391 milyar ABD Doları'nın enerji ve iklim değişikliğine ayrılması bekleniyor. Yasa ABD tarihinde iklim değişikliğine yapılan en büyük yatırım olarak nitelendiriliyor. Bahse konu yasayla, 2030 yılında ABD sera gazı emisyonlarının yarı yarıya düşürülmesi ve böylelikle 2005 seviyelerinin altına çekilmesi hedefleniyor.

Yasalar birçok sivil toplum kuruluşunun desteğini almış olsa da, bilhassa "Enflasyonunun Düşürülmesi Yasası"nın 2030 hedeflerine ulaşmak için yeterli olmayacağı, ilave bazı tedbirlerin alınması gerektiği belirtiliyor. Aksi takdirde, 2030'a kadar sera gazı emisyonlarının 2005 seviyelerinin ancak %26-42 altına inebileceği tahminleri yapılıyor. Özellikle arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık (AKAKDO - LULUCF) alanında alınacak ilave tedbirlerin hedefin gerçekleştirilmesi için gerekli olduğu görüşü savunuluyor.

Bahse konu yasaya getirilen bir diğer eleştiri ise, ABD Başkanı'nın yeni petrol ve doğalgaz sahalarına ruhsat verilmesinin durdurulması sözünün aksine, yeni ruhsatların verilmesine imkan tanınması. Başkan Biden, Ukrayna kriziyle birlikte ABD'li petrol üreticilerinden artırıma gitmelerini istemiş ve yeni petrol ve doğal gaz sahalarında sondaj çalışmaları yapılmasını desteklemiştir. Uzmanlar Ukrayna savaşının yarattığı enerji krizi nedeniyle ABD'nin uzun vadeli iklim değişikliği ve yeşil enerji hedeflerinden uzaklaşabileceğinden endişe ediyor.

Biden'in küresel çapta iklim değişikliğiyle mücadele konusunda verdiği sözleri de tutmadığı belirtiliyor. Başkan Biden Beyaz Saray'a geldiğinde uluslararası iklim finansmanı için 2024 yılına kadar senelik olarak 11,4 milyar ABD Doları tutarında fon tahsis edileceğini açıklamış, bunu geçtiğimiz yıl BM Genel Kurulu konuşmasında da dile getirmişti. 2021 için Kongre sadece 1 milyar ABD Dolar'lık bir finansman desteği sağlanmasını onayladı. Bu durum, ABD'nin iklim değişikliğiyle mücadeledeki kararlılığına gölge düşürdüğü yorumlarına neden oldu.

COP27

BM İklim Değişikliği Konferansı (COP) 27. Toplantısı 6-18 Kasım 2022 tarihlerinde Mısır'ın Şarm el-Şeyh şehrinde düzenlenecek. Konferans Ukrayna savaşının yarattığı enerji ve gıda krizinin gölgesinde, bazı ülkelerin yeniden hidrokarbon kaynaklarına dönüş yaptıkları ve yenilenebilir enerji hedeflerini öteledikleri bir dönemde gerçekleştirilecek.

Küresel ısınmanın, ekolojik sistemlerin olumsuz etkilenmemesi ve sürdürülebilir kalkınma ile yoksullukla mücadele için elzem olan 1,5 santigrat derece ile sınırlandırılması gerekiyor. Bu hedefe ulaşabilmek için de küresel emisyonların 2030 yılına kadar yarıya, 2050 yılına kadar ise net sifıra ulaşması hedefleniyor. Ancak geline nokta ABD dahil birçok ülkenin bu hedeflere ulaşması için ilave tedbirler alması gerekiyor. Bu çerçevede, geçtiğimiz yıl Glasgow'da düzenlenen COP26 sonunda alınan kararlar doğrultusunda, COP27 öncesi tüm ülkelerin ulusal eylem planlarını 1,5 santigrat derece hedefine ulaşılması amacıyla gözden geçirmesi üzerinde mutabakata varılmıştı.

COP27'de mevcut kriz nedeniyle tedbirlerin hafifletilmesinin ve hedeflerden sapılmasının dünyanın telafisi olmayan sınamalarla karşı karşıya kalmasına neden olacağı vurgulanacak ve

tüm ülkelerin mevcut taahhütlerine uyması istenecek. Mısır'ın zirvede iklim finansmanı ve adaptasyon konularına dikkat çekmesi bekleniyor.

COP26'ya katılan ABD Başkanı Biden'ın henüz resmi olarak açıklanmasa da COP27'ye de iştirak etmesi bekleniyor. Biden'ın bilhassa Ağustos ayında imzaladığı yukarıda bahse konu yasalar nedeniyle ABD'nin elinin güçlü olduğu, bu nedenle iklim değişikliği konusunda yeniden öncü rol oynamaya aday olduğunu göstermeye çalışacağı yorumları yapılıyor.

İklim değişikliği ve beraberinde getirdiği sınamalar karşısında bugüne kadar başa gelen yönetimlerin farklı tutumları nedeniyle tutarlı ve uzun soluklu bir politika izleyemeyen ABD'nin, Biden Yönetimi'nin kararlılığı sayesinde hem içeride hem de dışarıda önemli adımlar attığı ve atmaya devam edeceği anlaşılmaktadır. Biden Yönetimi döneminde kurulan yeni yapıların kurumsallaşması ve uzun vadeli politikalar oluşturulması için daha sonra iktidara gelecek yönetimlerden bağımsız bir şekilde hareket edebilmeleri şüphesiz ABD'nin ortaya koyduğu hedeflere ulaşılması açısından belirleyici olacaktır.